

In de meeste flora's wordt van deze drie variëteitēn geen gewag gemaakt, en wel omdat de meerdere of mindere beharing van een plant zoo afhankelijk is van de standplaats. Wij hadden dan ook niet van deze var. gesproken, als wij niet uit den *Prodomus* gevonden hadden, dat *Perin* de var. *scabrum* vond op vlaslanden bij Rijnsburg. De door ons gevonden var. worden niet genoemd.

Uit hoofde van de geringe grootte, die de planten dit jaar bereikten, betwijfelen wij het, of wij haar in 1902 zullen weervinden. Mocht dit het geval zijn, dan zullen wij eenige planten thuis opkweeken onder verschillende omstandigheden, ten einde te beproeven, of wij op deze manier alle drie de var. kunnen verkrijgen. Van den uitslag zal dan wel mededeeling worden gedaan.

W., H. W. en P. J.

Van 't zieke paard.

In de Kerstvacantie was er te Enschede een paard ziek, zóó, dat het moest worden afgemaakt.

Het werd gevild, in stukken gesneden en nadat deze met petroleum overgoten waren, werden zij in een kuil begraven. De kuil werd toen verder aangevuld met vlierhout, zooveel als er maar in kon. Toen een der omstanders vroeg waarvoor dat diende, was 't antwoord: „Wel, voor de honden; als er vlierhout overheen ligt, komen de honden wel ruiken maar ze zullen niet trachten de aarde om te krabben.”

Is u iets dergelijks bekend en zou werkelijk de lucht van 't gekneusde vlierhout de honden verdrijven?

Omtrent „spelletjes met planten of plantendeelen” nog het volgende:

Fluiten op een blad, dat tusschen de beide duimen wordt vastgehouden.

Laten draaien van een hulstblad tusschen duim en wijsvinger, door twee tegenovergestelde bladpunten even tegen die vingers te laten rusten.

Het stukslaan (met een knal) van een blad, dat men op de bovenste opening legt van de tot vuist dichtgeknepen hand.

Het maken van een mirliton van een drogen rietstengel. Het vervaardigen van een „rikketik” van een halven notedop. De ronde kant wordt afgesneden of gebroken, in de opstaande kanten een kleine insnijding gemaakt en daardoor, rondom den halven dop, eenige keeren een draad gewonden. Tusschen die draden wordt, als bij eene spanzaag, een dun stokje gestoken (een stuk lucifer bijv.) en nadat dit eenige keeren is omgedraaid, zoodat het geheel flink gespannen is, wordt het geheele instrument in de eene hand genomen, de gesloten zijde van den dop naar buiten, en strijken de vingers langs het uiteinde van den lucifer, waarbij telkens het andere einde al rikketikkend op den notedop valt.

Een vierde van een sinaasappelschil krijgt eene overlansche snede in 't midden. De beide kanten langs die snede worden uitgetand, zoodat een onder- en een bovengebit ontstaat. Het geheel wordt, met de witte zijde naar voren, in den mond gestoken en wil men 't effect nog verhoogen, dan neemt men tusschen de tanden een uitgeblazen lucifer, die nog gloeit, en blaast het naar binnen-gekeerde, gloeiende gedeelte met den adem aan.

De laatste vertooning natuurlijk liefst in 't schemerdonker.

Groningen.

P. S. L. VAN DEINSE.

Pestvogel.

Den 8sten Januari mij naar mijn werk begevende, zag ik in een stadstuin een vogel die zeer mijn aandacht trok. Toen ik zijn mooie kuif bemerkte dacht ik aanstonds aan de pestvogel die in de Dec. aflevering besproken wordt.

Nog pas geleden had ik het artikel over hem in de *L. N.* gelezen, zoodat de beschrijving nog goed in mijn geheugen zat. Ik had het geluk hem eenige oogenblikken goed te kunnen zien.

Hij kwam zoo sprekend met de beschrijving en de tekening van den heer J. Godefroy overeen, dat ik er niet aan twijfelde, of het was de Pestvogel. Ook had ik zijn trillend gezang gehoord, dat niet erg welluidend was.

Des avonds thuis komende herlas ik de beschrijving nog eens, en alles, kleuren, vlucht en gezang kwam zoo

sprekend overeen, dat ik verzekerd was dat het de Pestvogel zijn moest.

Hij zat in een perenboom en was naar ik meende bezig met zijn toilet te maken.

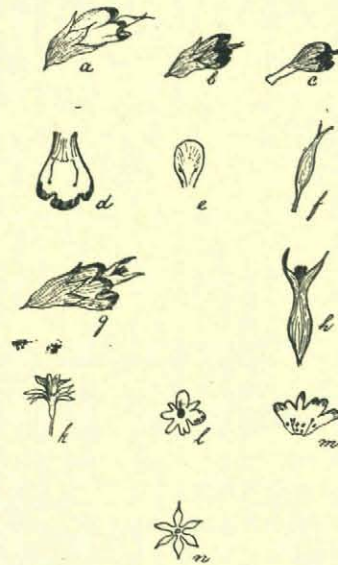
Twree dagen later had ik in een anderen tuin doch meer buiten de stad nog 3 exemplaren waargenomen. De Pestvogel toefte dus ook in deze streken (N. B.) van ons land.

Helmond.

JOH. JACOBS.

Vergroeiing van *Stachys sylvatica*.

Een paar maanden na het vinden van de vergroeide klaversoort, waarvan in aflevering IX het een en ander vermeld is, was ik zoo gelukkig eene dergelijke, maar nog sterkere vergroeiing te ontdekken van *Stachys sylvatica*. De bloemen weken zeer sterk af in vorm en kleur. De toppen der bloemen zijn roodbruin, spoedig overgaande in groen. Overigens is de bloemkroon flink ontwikkeld, grooter dan de normale bloem van *Stachys sylvatica*. De meeste bloemen zien er uit als in *a* en *b* is afgebeeld, de helft in grootte ongeveer als de teekening aanduidt. Een eind uit den bloemkroon steekt het vruchtblad geworden vrucht-

beginsel, geelgroen gekleurd. Zoals in *f* duidelijk te zien is, is het bovenaan in twee slippen verdeeld, en gewoonlijk vrij dik, daar het gevuld is met bladachtige deelen. *C* vertoont den bloemkroon zonder den kelk, waardoor de buis, van gewonen vorm, te voorschijn komt. Bij *d* en *e* zijn onder- en bovenlip te zien, die elk twee meeldraden dragen, waarvan de helmraden aan de lippen vergroeid zijn. De meeste der bloemen zijn van vorm en samenstelling als de bovenbeschrevene. Veel merkwaardiger evenwel zijn de sterkst-ontwikkelde bloemen, waarvan *g*, een paar maal vergroot, een voorbeeld geeft.

Het vruchtblad is hier n.l. zeer ontwikkeld, bovenaan met ver uiteenwijkende slippen, waartusschen weer groene blaadjes uitkomen. Na deze er geheel uitgenomen te hebben, bleek me, dat het de kelkblaadjes waren, die een nieuwe bloem omsloten.

Deze bloem is bij *k* afgebeeld. De bloemkroon is vergroeid en onregelmatig ingesneden, zooals *l* laat zien, waar men den kroon van boven ziet. De kelk evenwel bestaat uit zes vrije, sinalle blaadjes of slippen. In het midden van den bloemkroon zijn een paar meeldraden en weer enkele groene blaadjes te zien. Bij *m*, waar de bloem is opgelegd, zijn de meeldraden duidelijk te zien; ze zijn 8 à 9 in aantal, terwijl de hoogstgeplaatste nog helmraden hebben. De groote slippen van den bloemkroon zijn nog iets rood getint. De binnenste groene blaadjes zijn bij *n*, opgelegd, te zien en vertoonen een vrij regelmatige stervorm, bestaande uit 6 blaadjes. Aan den binnenzoom ervan zitten twee rudimentaire eitjes.

De planten met afwijkende bloemen, droegen geen enkele normale bloem. Ze groeien tusschen niet-afwijkende exemplaren op de gewone plaats voor de *Stachys sylvatica*.

Elst (Gld.), Jan. 1902.

A. H. BLAAUW.

Kruisbladige Gentiaan.

Den inzender van het berichtje over deze plant in afl. 10 van de *Levende Natuur* moet ik een kleine teleurstelling bereiden, waar hij mededeelt, dat de groei van *Gentiana Crucifera* L. verleden jaar nog beperkt was tot een half uur in de duinen ten Z. van Wassenaar. Reeds in 1898 vond ik de plant op verschillende plaatsen van Meiendal; hier en daar in vrij groot aantal.

Ieder jaar daarna vond ik weer nieuwe groeiplaatsen (n.l. op Meiendal). Daar de plant er echter niet bepaald algemeen voorkomt, zal J. V. ze wel over 't hoofd gezien hebben, of

hij heeft niet geheel Meiendal doorkruist. Het reisje schiet er dus voor de zaden bij in.

Den Haag.

P. H. BONDAM.

Ook van den heer A. H. Blauw te Elst, ontvingen wij een dergelijk bericht.

Vlaamsche gaai.

In deel VI aflev. X bladz. 236 *Gaai-trek*, vermeldt u: Vlaamsche gaaien of Meerkollen. Is dat niet een vergissing? Meerkollen of meerkoeten noemen we hier een watervogel zwart met een wit-hoornachtige verharding voor op den kop, teenen gelobd, slechte vlieger, goede duiker (*Gallinula*?)

Vlaamsche gaaien, waarvan wij hier een behoorlijk aantal hebben gezien, en op 't oogenblik nog enkele zien, noemen we hier in Groningen (op de zandgronden, waar ze ook 's zomers overkomen) houteksters of schreeuweksters. Hier bij de kust komt de Gaai zeldzaam voor. Gedurende ruim 24 jaar, dat ik hier woon, is het de tweede keer dat ik die, overigens mij zeer bekende vogel hier zag. Ook de hier wonende menschen vonden hem hier een vreemd vogel.

Utrum.

DR. J. C. SCHÖNFELD
Arts.

De Vlaamsche gaai heet tot de Drentsche grenzen en het oosten van ons land: Meerkol, Markol of Markolf. De vogel die u bedoelt heet Meerkoet en wordt in het noorden ook Meerkol genoemd, terwijl de Vlaamsche gaai er te zeldzaam blijkt om een volksnaam te genieten, vandaar de verwarring.

H.

Scrophularia.

De ondergeteekende behoort tot zijn ontspanning en tot zijn groote genoegen geregeld tot de lezers der *Levende Natuur* en is U als zoodanig dankbaar voor 't vele wat *D. L. N.* hem steeds weder te genieten geeft.

Die dankbaarheid brengt hem er toe U op een onjuistheid in de laatste aflevering te wijzen, die hem in zijn kwaliteit van medicus getroffen heeft.

Daar staat op pag. 228 onder de „Opmerkingen bij het lezen van *D. L. N.* door A. C. O., dat *Scrophularia* zijn naam heeft te danken aan zijn vermeende diensten bij skrofelziekte. Dat is van min of meer historischen aard en laat ik dus, zij 't ook met een vraagteeken, onbesproken. Maar de skrofelziekte, gr. *scrophulosis*, heeft stellig niet zijn naam te danken aan 't voorkomen bij varkens. Ook dat voorkomen beoordeel ik niet, maar de naam heeft zijn oorsprong daarin, dat personen met uitgedrukte *scrophulose* een gezichtsuitdrukking en -vorm hebben die aan een varkenskop doet denken, zooals Roth, *Klinische Terminologie* uitdrukt: „Von dem Schweinskopfähnlichen Ansehen das durch die Auftreibung der seitlichen Gesichtsunnd Halsteile infolge der Scrophulösen Drüsenanschwellungen hervorgebracht wird.“

De naam *scrophulose* is stellig ouder dan de veeartsenijkunde, en dateert stellig uit een tijd, toen wel goed werd waargenomen, maar geen oorzakelijk verband tusschen ziekten van verschillende dieren bekend was.

Met de meeste hoogachting,

Amsterdam.

G. DORNSEIFFEN,
Arts.

Een heerlijk plekje bij Amersfoort verdwenen.

De Leusdener Beltheide (zie Deel III blz. 133) wordt „ontgonnen“, gevlokt heel mooi, recht, langs een gespannen touwtje. 't Touwtje had ik wel willen vernielen.

Er was nog een klein stukje moeras Z.W. van het Vogelenwater, ook dat is reeds half omgespit.

P. HEEFFY.

Zorgzame Zeeuwsche vlinderouders.

In de *N. R. C.* van 26 Jan. schrijft men uit Zeeuwsch-Vlaanderen over rupsennesten o.a. het volgende:

„Aan één enkelen boom, merkten wij er niet minder dan 25 op en toen wij er één openden, vonden we daarin honderden rupsjes, ongelooflijk warm ingepakt, alsof hare oude lui een strengen winter verwacht hadden!“

Zie, daar kunnen de vlinders aan deze zijde van de Schelde nog een puntje aan zuigen.

V.

K.

Alpensalamander.

Het doet mij genoegen u te kunnen mededeelen dat ik te Lochem in een meertje aan de grintweg naar Zutfen de „alpensalamander“ gevonden heb.

Toevallig zag ik vandaag een vliegende dagpauwoog.

HERMAN R. E. HOEFLING.

Ph. te 's Gr. Ik geloof nooit, dat u *Poa sudetica* hebt gevonden, maar denk eerder dat uw gras *Glyceria spectabilis* moet zijn. Is de stengel niet *dik*, bijna een c.M. en lijkt uw gras in forskheid niet wat op riet?

Als 't kan, stuur mij dan een stukje ervan, dan kan ik met zekerheid zeggen, waarmee we te doen hebben.

JAC. P. T.

S. A. te A. Sinaasappels met kleintjes er binnen in zijn tegenwoordig heel gewoon. Er wordt zelfs een ras van gekweekt, bekend onder den naam van „Orange double“.

H.

P. C. de W. te H. Het best voorkomt u het schrompelen van planten bij het drogen, door ze tusschen niet te veel vellen filtreerpapier te leggen; ze daarna zwak te persen of onder een stapel zware boeken te leggen. Dagelijks omleggen tusschen versche vellen is nuttig voor het behoud der natuurlijke kleuren. Dikke en sappige plantendeelen moet u wegsnijden of tenminste halveeren.

Vergroeiingen van boomtwijgen komen in alle vormen voor. De oorzaak van de bijzondere vormen op te geven is niet mogelijk.

H.

Aangeboden:

Leucophasia Sinapis (+), *Colias Hyale*, *Hesperia Sylvanus*, *H. Comma*, *Lycaena Alcon*, *L. Bellargus* (+), *L. Argiolus*, *L. coridon* (+), *Melanargia Galathea*, *Limenitis Sibylla*, *Vanessa Antiopa*, *Argynnis Paphia*, *Melitaea Cinxia*, *Macroglossa Bombylififormis*, *Sphinx Pinastri*, *Trochilium Apiformis*, *Cossus Cossus*, *Ino statices*, *Zygaena Trifolii*, *Aglaope Infausta* (+), *Z. Filipendulae*, *Emydia Grammica*, *E. cribium*, *Callimorpha Hera* (+), *Orgyia Pudibunda*, *Bombyx Trifolii*, *B. Quercus*, *B. Populi*, *Harpyia Vinula*, *Lophopteryx Camelina*, *Moma Orion*, *Asteroscopus Sphinx*, *Eugonia Alniaria*, *Hibernia Defoliaria*, *Boarmia Extersaria*, *Bupalus Piniarius*.

De met een (+) gemerkte zijn buitenlandsche exemplaren.

In ruil voor:

Argynnis Dia, *A. Adippe*, *Limenitis Populi*, *Satyrus Statalinus*, *Lycaena Minimus*, *Thecla Pruni*, *Macroglossa Fuciformis*, *Deilephila Nerii*, *D. Celerio*, *D. Galii*, *D. Porcellus*, *Psyche Grasilinella*, *Arctia Villica*, *Bombyx Hicifolia*, *B. Quercifolia*, *B. Populifolia*, *Harpyia Furcula*, *Stauropus Fagi*, *Catocala Fraxini*, *C. Sponsa*, *Macaria Alternata*, *Hibernia Progammaria*.

Den Haag,

P. H. BONDAM.

De Ruijterstraat 88.

Aangeboden.

Tegen den bloeitijd: levende exemplaren van *Lycopodium complanatum* b *chamaecyparissus*. *Platanthera bifolia*. *Listera ovata*. *Dianthus deltoides*. *Viola sylvatica*. *Hypericum quadrangulum*. *H. Elodes*. *Sanicula europaea* *Lysimachia nemorum*. *Pirola minor*. *Primula elatior*.

In ruil tegen.

Eveneens levende exemplaren van: *Pilularia globulifera*. *Gagea arvensis*. *G. pratensis* (*G. stenopetala*). *Phalangium Liliago*. *Paris quadrifolia*. *Goodyera repens*. *Spiranthes autumnalis*. *Malaxis paludosa*. *Monotropa Hypopitys*. *Gentiana amarella*.

Enschede,

M. J. BLIJDENSTEIN.

Gronausche weg.